

Khu Đề xuất BTTN Đakrông

Tên khác:

Không có

Tỉnh:

Quảng Trị

Diện tích:

40.526 ha

Toạ độ:

16°23' - 16°42' N, 106°52' - 107°09' E

Vùng sinh thái nông nghiệp:

Bắc Trung Bộ

Có quyết định của Chính phủ:

Chưa

Đã thành lập Ban Quản lý:

Có

Đã được xây dựng kế hoạch đầu tư:

Có

Đáp ứng các tiêu chí của VCF:

A, B, C

Đáp ứng các tiêu chí xã hội:

Không

Báo cáo đánh giá nhu cầu bảo tồn:

Không

Kế hoạch quản lý:

Không

Đánh giá công cụ theo dõi:

Không

Có bản đồ vùng:

Có

Lịch sử hình thành

Khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên Đakrông nằm trên địa bàn huyện Đakrông, tỉnh Quảng Trị. Năm 1993, khu vực này được ghi nhận là khu bảo vệ rừng đầu nguồn với diện tích 32.171 ha. Vào tháng 6 và 7 năm 1998, Chương trình BirdLife Quốc tế tại Việt Nam và Viện Điều tra Quy hoạch Rừng đã xây dựng dự án nghiên cứu khả thi thành lập khu bảo tồn thiên nhiên Đakrông. Kết quả nghiên cứu đã kết luận là cần thiết thành lập tại khu vực một khu bảo tồn thiên nhiên với diện tích 35.072 ha (Lê Trọng Trãi *et al.* 1999). Trong năm 2000, Viện Điều tra Quy hoạch Rừng đã xây dựng dự án đầu tư thành lập khu bảo tồn thiên nhiên Đakrông, và kiến nghị thành lập khu bảo tồn thiên nhiên với diện tích 40.526 ha (Anon. 2000). Ủy ban Nhân dân tỉnh Quảng Trị đã phê duyệt dự án đầu tư này vào tháng 9 năm 2000 và Bộ NN&PTNT cũng đã phê chuẩn dự án đầu tư trên theo công văn số 4218/BNN-KH ngày 5 tháng 12 năm 2000. Tiếp đó Ủy ban Nhân dân tỉnh Quảng Trị đã ra quyết định số 768/QĐ-UB ngày 9/4/2001 phê duyệt việc thành lập, ranh giới và kế hoạch đầu tư cho Khu Bảo tồn Thiên nhiên Đakrông.

Ban Quản lý Khu BTTN Đakrông được thành lập theo Quyết định số 4343/QĐ-UB của UBND tỉnh. Ban quản lý gồm 30 cán bộ và 19 lao động hợp đồng, hiện có 3 trạm bảo vệ và thuộc sự quản lý của Chi cục kiểm lâm tỉnh Quảng Trị (Nguyễn Long, Giám đốc, Khu BTTN Đakrông, 2003).

Đakrông có trong danh lục các khu rừng đặc dụng Việt Nam đến năm 2010 được xây dựng bởi Cục Kiểm lâm - Bộ NN&PTNT với diện tích 40.526 ha (Cục Kiểm lâm, 2003), và có trong danh sách đề nghị chuyển hạng thành Vườn Quốc gia. Hiện danh lục này hiện vẫn chưa được Chính phủ phê duyệt.

Địa hình và thủy văn

Khu bảo tồn thiên nhiên đề xuất Đakrông thuộc vùng núi thấp kéo dài về phía đông nam của dãy Trường Sơn và hình thành nên ranh giới giữa tỉnh Quảng Trị và Thừa Thiên Huế. Điểm cao nhất là đỉnh núi Ba Lê (1.102 m), mặc dầu phần lớn khu bảo tồn đề xuất thành lập lại chỉ ở dưới độ cao 500 m.

Khu Đakrông thuộc vùng rừng đầu nguồn của sông (Thạch Hãn) Quảng Trị. Các suối bắt nguồn ở phía nam của khu bảo tồn chảy vào sông Đakrông rồi nhập vào sông Quảng Trị. Các suối bắt nguồn ở phía bắc đổ trực tiếp vào sông Quảng Trị. Kết quả là có những biến đổi tạm thời lớn trong dòng chảy khi lượng mưa quá lớn lại chỉ được giới hạn trong một vùng với khả năng lưu giữ nước thấp của các vùng thượng nguồn. Lượng mưa lớn có thể gây nên lũ lụt lớn và xói mòn mạnh (Lê Trọng Trãi *et al.* 1999).

Đa dạng sinh học

Cùng với khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên Phong Điền tỉnh Thừa Thiên Huế, khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên Đakrông là nơi còn giữ lại diện tích rừng thường

xanh đất thấp lớn nhất ở miền Trung Việt Nam (Lê Trọng Trãi *et al.* 1999). Tuy nhiên, rừng ở Đăkrông đã bị tác động mạnh, rừng nguyên sinh chỉ còn chiếm khoảng 60% tổng diện tích của khu bảo tồn này.

Khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên Đăkrông nằm ở phần phía bắc của Vùng Chim Đặc hữu (EBA) Rừng thường xanh Đất thấp Miền Trung Việt Nam (Stattersfield *et al.* 1998). Năm 1996, tại đây cũng như ở khu Phong Điền bên cạnh, đã phát hiện lại Gà lôi lam mào trắng *Lophura edwardsi*, đây là loài chim trĩ có vùng phân bố hẹp đang bị đe dọa tuyệt chủng trên toàn cầu, những ghi nhận đầu tiên về loài trĩ này là từ năm 1929 (Eve 1997). Tại khu bảo tồn này còn có quần thể của bốn loài chim có vùng phân bố hẹp khác, đó là: Gà so trung bộ *Arborophila merlini*, Trĩ sao *Rheinardia ocellata*, Khướu mỏ dài *Jabouilleia danjoui* và Chích chạch má xám *Macronous kelleyi* (Lê Trọng Trãi *et al.* 1999). Đặc biệt, năm 2000 một con Gà lôi lam mào đen *Lophura imperialis* non, là loài chim có vùng phân bố hẹp và thiếu dữ liệu trên toàn cầu đã được thu thập tại khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên (Eames and Tordoff in prep.). Do khu vực có ghi nhận các loài chim đang bị đe dọa toàn cầu, các loài có vùng phân bố giới hạn nên Đăkrông đã được công nhận là một trong số 63 Vùng chim quan trọng của Việt Nam (Tordoff 2002).

Khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên Đăkrông là vùng quan trọng đối với việc bảo tồn các loài thú. Hai loài thú mới phát hiện gần đây là Sao la *Pseudoryx nghetinhensis* và Mang lớn *Megauntiacus vuquangensis*, đều được ghi nhận trong khu này. Hơn thế nữa, tại Đăkrông còn có Vọc vá *Pygathrix nemaeus*, Khỉ đuôi lợn *Macaca nemestrina*, Khỉ mặt đỏ *M. arctoides* và Vượn đen má hung *Hylobates leucogenys* (Lê Trọng Trãi *et al.* 1999).

Các vấn đề về bảo tồn

Có hàng loạt yếu tố đóng vai trò làm giảm và phân tán độ che phủ của rừng trong khu bảo tồn, đặc biệt là trong những năm chiến tranh chống Mỹ rừng bị rải chất rụng lá. Các nguồn tài nguyên rừng chưa thật sự được bảo vệ, tránh khỏi các hoạt động khai thác gỗ ở quy mô nhỏ. Các cây gỗ có giá trị kinh tế khan hiếm dẫn đến việc khai thác ở những vùng rừng sâu và hướng mục tiêu khai thác đến cả những cây ít có giá trị (Lê Trọng Trãi *et al.* 1999).

Đánh bắt và săn bắn động vật hoang dã diễn ra phổ biến trong khu bảo tồn này. Phương pháp đánh bắt phổ biến là sử dụng bẫy hổ, bẫy treo. Các phương pháp bẫy kiểu này không phân biệt đối tượng săn bắt, đặc biệt là nguy hiểm đối với các loài chim kiếm ăn trên mặt đất như gà lôi mào trắng. Những hoạt động khác của con người đe dọa đến rừng và công tác bảo tồn như phát rừng làm nương rẫy và chăn thả gia súc (Lê Trọng Trãi *et al.* 1999).

Khu bảo đề xuất tồn thiên nhiên Đăkrông nằm nối liền với khu bảo tồn thiên nhiên đề xuất Phong Điền ở tỉnh Thừa Thiên Huế. Tổng diện tích của cả hai khu này lên tới hơn 80.000 ha. Hai khu bảo vệ này nằm cách biệt với vùng rừng ở phía nam tỉnh Quảng Bình bởi diện tích đất nông nghiệp, trồng cây bụi và trồng có rộng lớn. Tuy nhiên, khả năng thành lập vùng rừng hành lang nối hai khu bảo vệ này với vùng rừng ở phía tây, thuộc Lào, và về phía nam, tỉnh Thừa Thiên Huế cũng cần được điều tra (Lê Trọng Trãi *et al.* 1999).

Các giá trị khác

Khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên Đăkrông bảo vệ rừng đầu nguồn của sông Quảng Trị (Thạch Hãn) thuộc tỉnh Quảng Trị. Đây là con sông cung cấp nguồn nước ngọt cho vùng sản xuất nông nghiệp ở vùng hạ lưu. Do vị trí, địa hình, chế độ mưa tiểu vùng và những thời kỳ mưa tập trung đã làm cho vùng hạ lưu thường phải chịu các hậu quả, đặc biệt là sự xói lở, lũ quét và hạn hán (Lê Trọng Trãi *et al.* 1999).

Các dự án có liên quan

Năm 2003, Trung tâm nghiên cứu tài nguyên và môi trường đã bắt đầu triển khai dự án phát triển các chiến lược cấp tỉnh nhằm quản lý các khu bảo vệ tại khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên Đăkrông, dự án sẽ kéo dài trong 3 năm với sự hỗ trợ của quỹ MacArthur Foundation.

Quỹ môi trường địa phương Hà Lan đã tài trợ một giải thưởng cỡ nhỏ cho Ban quản lý khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên Đăkrông nhằm xây dựng các hoạt động nâng cao năng lực trong năm 2003. Dự án này hiện được tổ chức SNV điều hành.

Đánh giá nhu cầu bảo tồn

Chưa tiến hành đánh giá nhu cầu bảo tồn, tuy nhiên, SNV đã có kế hoạch giúp Đăkrông triển khai thực hiện công việc này vào đầu năm 2004.

Kế hoạch quản lý

Chưa tiến hành xây dựng kế hoạch quản lý, tuy nhiên, SNV đã có kế hoạch giúp Đăkrông triển khai thực hiện công việc này vào đầu năm 2004.

Sự phù hợp với các tiêu chí VCF

Đăkrông phù hợp với các mục đích đầu tư của VCF do đáp ứng được các tiêu chí A, B và C.

Tiêu chí	Sự phù hợp
A _I	CA1 - Trung Trường Sơn
A _{II}	VN031 - Đăkrông
B _I	Đề xuất rừng đặc dụng
B _{II}	Bảo tồn thiên nhiên
B _{III}	Chịu sự quản lý của UBND tỉnh
C _I	Ban quản lý đã thành lập
C _{II}	

Thể hiện các nhu cầu xã hội

Báo cáo đánh giá nhu cầu xã hội chưa được thực hiện.

Tiêu chí	Sự phù hợp
A	
B	
C	
D	

Tài liệu tham khảo

Anon. (1999) "Appendix: PRA results from four villages in Dakrong Nature Reserve, Dakrong district, Quang Tri province". Hanoi: Population and Development International, Birdlife International and the Forest Inventory and Planning Institute. In Vietnamese.

Anon. (1999) "Report of a PRA conducted in Dakrong Nature Reserve, Dakrong district, Quang Tri

province". Hanoi: Population and Development International, Birdlife International and the Forest Inventory and Planning Institute. In Vietnamese.

Anon. (1999) "Report of a rapid field survey using PRA in Dakrong Nature Reserve, Dakrong district, Quang Tri province". Hanoi: Population and Development International, Birdlife International and the Forest Inventory and Planning Institute. In Vietnamese.

Anon (2000) "Investment plan for Dakrong Nature Reserve, Quang Tri province" Dong Ha: Quang Tri Provincial People's Committee. In Vietnamese.

Eames, J. C. and Tordoff, A. W. (in prep.) Recent records and a conservation status review of some threatened and near-threatened bird species in Vietnam.

Eve, R. (1997) Edwards's Pheasant, naturalists and the history of its rediscovery. Pp 61-67 in: Hennache, A. ed. The international studbook for Edwards's Pheasant *Lophura edwardsi* and its conservation. Paris: Museum National D'Histoire Naturelle. In English and French.

Flint, C. (1999) Community participation in protected area planning and management: a review of PRA methods for the planning of ICAD and protected area co-management in the proposed Dakrong Nature Reserve, Quang Tri, Vietnam. Unpublished report to Birdlife International Vietnam Programme and the Forest Inventory and Planning Institute.

Kempf, E. (undated) Rare pheasant rediscovered in Vietnam. Newspaper article.

Lao Dong "Labour" (2000) "New information about the pheasant found in Quang Tri". Lao Dong "Labour" 20 June 2000.

Le Trong Trai and Eames, J. C. (1998) "Biodiversity survey in Phong Dien and Dakrong proposed nature reserves, Thua Thien Hue and Quang Tri provinces". Dieu Tra Quy Hoach Rung "Forest Inventory and Planning Journal" 2: 23-30. In Vietnamese.

Le Trong Trai, Richardson, W. J., Le Van Cham, Tran Hieu Minh, Tran Quang Ngoc, Nguyen Van Sang, Monastyrskii, A. L. and Eames, J. C. (1998) "A feasibility study for the establishment of Phong Dien

(Thua Thien Hue province) and Dakrong (Quang Tri province) Nature Reserves". Hanoi: BirdLife International Vietnam Programme and the Forest Inventory and Planning Institute. In Vietnamese.

Le Trong Trai, Richardson, W. J., Le Van Cham, Tran Hieu Minh, Tran Quang Ngoc, Nguyen Van Sang, Monastyrskii, A. L. and Eames, J. C. (1999) A feasibility study for the establishment of Phong Dien (Thua Thien Hue province) and Dakrong (Quang Tri province) Nature Reserves. Hanoi: BirdLife International Vietnam Programme and the Forest Inventory and Planning Institute.

Nhan Dan "The People" (2000) "Establishment of the Blue Pheasant Nature Reserve in the Dakrong highlands". Nhan Dan "The People": 23 July 2000. In Vietnamese.

Pairaudeau, N. (1998) Cultural study of the Bru/Van Kieu in Dakrong district, Quang Tri province and recommendations for strengthening Oxfam Hong Kong's programme impact. Unpublished report to Oxfam Hong Kong.

Tordoff, A. W. ed. (2002) Directory of important bird areas in Vietnam: key sites for conservation. Hanoi: BirdLife International in Indochina and the Institute of Ecology and Biological Resources.

Truong Van La (2000) Status and additional distribution of three rare valuable pheasant species in Vietnam. Tap Chi Sinh Hoc "Journal of Biology" 22(15)CD: 66-71. In Vietnamese.

Vietnam News (2000) New nature reserve for Quang Tri. Vietnam News 18 September 2000.

Vietnam News (2003) Red wolves show their faces in central province. Vietnam News 2 April 2003.